

**Hållbar
plastanvändning**
inom äldreomsorgen

Alla verksamheter inom Uppsala kommun ska minska sin klimatpåverkan från plast. Den här vägledningen är ett stöd för äldreomsorgens plastminskningsarbete.

Vad är plast?

Plast tillverkas av små molekylära byggstenar, så kallade monomerer. Dessa binds ihop till långa kedjor; polymerer. De vanligaste plasttyperna är polyeten (PE), polyetentereftalat (PET), polypropen (PP), polystyren (PS) och polyvinylklorid (PVC).

Plast är en stor grupp material med vitt skilda egenskaper. Plast kan vara mjukt och formbart som plastfolie, eller hårt och hållbart som ett vattenrör. Plast kan ges goda barriäregenskaper som ökar livslängden hos vissa livsmedel. Det är ett billigt material och dessutom är det lätt vilket minskar bränsleåtgång vid transport av produkter. I vissa lägen är därför plast det bästa valet ur klimatsynpunkt.

Plasten påverkar klimatet

99 procent av all plast som tillverkas idag är baserad på olja eller naturgas som är fossila råvaror. Plasten bidrar med betydande klimatpåverkan. 5–10 procent av Sveriges växthusgasutsläpp kommer från tillverkning och förbränning av plast.

Uppsala minskar klimatpåverkan från plast

Uppsalas kommunfullmäktige har satt tydliga mål i miljö- och klimatprogrammet för att minska plastanvändningen och klimatpåverkan från plast:

- Senast 2020 ska alla förvaltningar och bolag inom Uppsala kommun kartlägga sin plastanvändning och ta bort tre plastprodukter.
- Senast 2023 ska klimatpåverkan från nyan-skaffade plastprodukter halverats jämfört med valt basår.
- Vid nyanskaffning av produkter med plastinnehåll ska platen senast 2030 enbart komma från återvunnen eller förnybar råvara.

Sortera platen

Privatpersoner och företag har ett ansvar att sortera sina förpackningar utifrån materialslag för att de ska kunna återvinnas. I varje verksamhet ska det därför finnas möjlighet att sortera plastförpackningar både inne i verksamheten och ute i miljörummet. Om detta saknas för något avfalls-slag kontakta Ragnsells: kundservice4@ragnsells.com.

Ordlista

Fossil plast

Plast som är tillverkad av fossila råvaror, framför allt olja. Den plast som har störst klimatpåverkan såväl vid produktion som när den förbränns.

Förnybar plast

Förnybar plast är tillverkad av förnybara råvaror som till exempel sockerrör, majs eller cellulosa. Förnybar plast har mindre klimatpåverkan än fossil plast.

Återvunnen plast

Råvaran till återvunnen plast har varit en annan plastprodukt i ett tidigare skede. Återvunnen plast har mindre klimatpåverkan än både fossil och förnybar plast.

Gör så här:

- 1** Gå [e-utbildningen](#) om plast som finns på Insidan. E-utbildningen tar 20 minuter att genomföra. Det är bra om så många som möjligt på arbetsplatsen går utbildningen. Den ger en bred bild om vad plast är och vad vi kan göra för att minska användandet och klimatpåverkan.
- 2** Ta reda på vilka plastprodukter ni använder och kryssa för i checklistan på nästa sida.
- 3** Bestäm vilka åtgärder ni ska genomföra 2020 (se lista på sida 6).
- 4** Utse en ansvarig för varje åtgärd. Sätt ett datum för när det ska vara genomfört.
- 5** Rapportera checklista för plastprodukter och valda åtgärder till
- 6** Följ upp att valda åtgärder har genomförts.

Checklista för plastprodukter

Det här är några av de vanligaste plastprodukterna i kommunala verksamheter.

Sätt ett kryss vid de produkter som ni **valt att ta bort** från er verksamhet.

Lägg till ytterligare plastprodukter på de tomma raderna om du saknar någon i listan.

Dörrstoppar

Plastfolie

Engångsbestick

Plastmappar

Engångsförkläden

Portionsförpackningar för matfett

Engångshaklappar

Påsklämmor

Engångshandskar

Skoskydd

Engångslakansskydd

Soppåsar

Engångsmuggar

Sopsäckar

Engångssittskydd

Sugrör

Fryspåsar

Vattenflaskor

Köksredskap

Matavfallspåsar

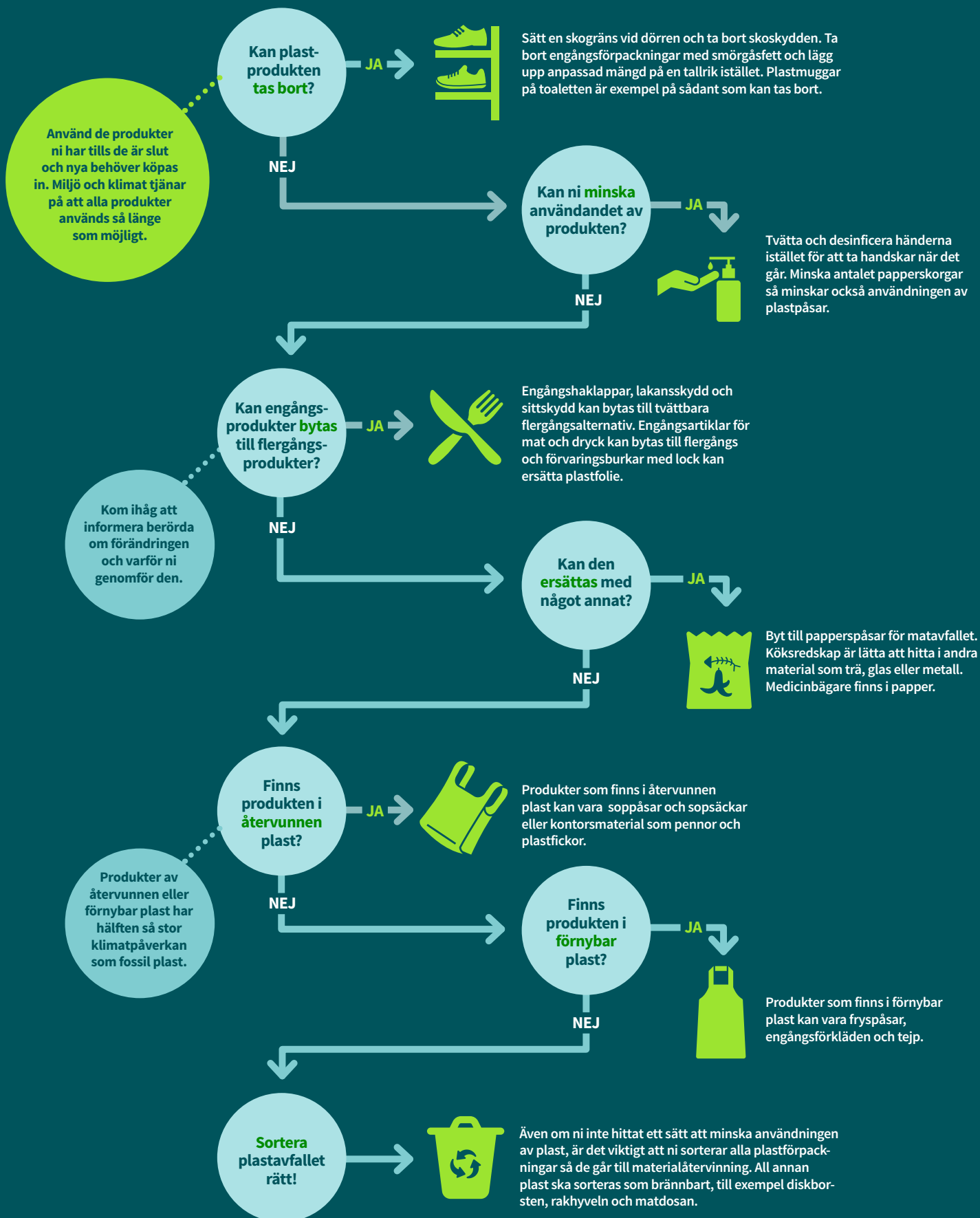
Medicinbägare

Papperskorgar

Pennor

Plastfickor

På den här sidan finns tips på hur äldreomsorgen kan minska sin klimatpåverkan från plast. Ju högre upp i flödet som åtgärder kan genomföras, desto bättre för klimatet.

Åtgärder

Vilka åtgärder har ni arbetet med för att uppfylla målet om minskad plastanvändning i miljö- och klimatprogrammet (ta bort minst tre fossila plastprodukter 2020)? Ta gärna hjälp av [inköpslistan](#) på Insidan för att hitta upphandlade produkter som kan ersätta fossila plastprodukter.

Möjliggör sortering av plastförpackningar för återvinning

Ansvarig:

Klart (datum):

Skoskydd

Ta bort

Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångshandskar

Minska

Ansvarig:

Klart (datum):

Papperskorgar

Minska antal och hänvisa till sorteringsstationer

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångsförkläden

Byt till tvättbara flergångs

Byt till förnybar plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Soppåsar

Minska

Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångshaklappar

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Matavfallspåsar

Byt till papperspåsar

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångslakansskydd

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Sopsäckar

Ta bort

Minska

Byt till återvunnen plast

Ansvarig:

Klart (datum):

Engångssittskydd

Byt till tvättbara flergångs

Ansvarig:

Klart (datum):

Köksredskap

Byt till annat material vid nyinköp

Ansvarig:

Klart (datum):

Medicinbägare

Byt till flergångs Byt till papper
Ansvarig:
Klart (datum):

Engångsmuggar

Ta bort Byt till flergångs
Ansvarig:
Klart (datum):

Engångsbestick

Ta bort Byt till flergångs
Ansvarig:
Klart (datum):

Sugrör

Ta bort Byt till flergångs
Byt till papper
Ansvarig:
Klart (datum):

Fryspåsar

Ta bort Minska
Byt till förnybar plast
Ansvarig:
Klart (datum):

Plastfolie

Minska
Ansvarig:
Klart (datum):

Portionsförpackningar för matfett

Ta bort Minska
Ansvarig:
Klart (datum):

Pennor

Byt till påfyllningsbara pennor
Byt till återvunnen plast
Ansvarig:
Klart (datum):

Plastfickor

Ta bort Minska
Byt till återvunnen plast
Ansvarig:
Klart (datum):

Plastmappar

Ta bort Minska
Byt till papper eller återvunnen plast
Ansvarig:
Klart (datum):

Pärmar

Ta bort Minska
Byt till kartong eller återvunnen plast
Ansvarig:
Klart (datum):

Annan åtgärd:

Ansvarig:
Klart (datum):

Annan åtgärd:

Ansvarig:
Klart (datum):

Lycka till med ert plastminskningsarbete!

Tveka inte att kontakta någon av oss som jobbar övergripande med plastarbetet om ni har frågor eller behöver råd!

Anna Hilding
anna.hilding@uppsala.se
076-695 52 80

Mia Carlevi
mia.carlevi@uppsala.se
076-695 53 36

Gå med i samarbetsrummet ”Rätt plast på rätt plats” för att ställa frågor och få aktuell information om plastminskningsarbetet i Uppsala. Fördjupad information och e-utbildning om plast finns på Insidan om du söker på ”[Rätt plast på rätt plats](#)”.

Skriv gärna om ni vill dela med er av goda eller dåliga exempel, alternativ och erfarenheter.